

EESTI MAAÜLIKOOL
Metsandus- ja maachitusinstituut

Egle Kaljumäe

**EUROOPA METSAINSTITUUDI MITTEPUIDULISTE
METSASAADUSTE UURING EESTIS**

A STUDY BY THE EUROPEAN FOREST INSTITUTE ON NON- WOOD
FOREST PRODUCTS IN ESTONIA

Bakalaureusetöö

Metsanduse õppekava

Juhendajad: professor Henn Korjus
nooremteadur Eneli Põldveer

Tartu 2021

Eesti Maaülikool		Bakalaureusetöö lühikokkuvõte	
Kreutzwaldi 1, Tartu 51014			
Autor: Egle Kaljumäe		Õppekava: metsandus	
Pealkiri: Euroopa Metsainstituudi mittepuiduliste metsasaaduste uuring Eestis			
Lehekülgi: 46	Jooniseid: 11	Tabeleid: 0	Lisasid: 1
Osakond:	metsakorralduse ja metsatööstuse õppetool		
Uurimisvaldkond:	metsakorraldus		
Juhendaja(d):	professor Henn Korjus, nooremteadur Eneli Põldveer		
Kaitsmiskoht ja aasta:	Tartu, 2021		
Metsade kõrvalkasutus on osa eestlaste elamiskultuurist: lisaks metsast saadavale puidule on olulised ka metsa mittepuidulised saadused. Mitmesugused metsasaadusi kasutatakse erinevates eluvaldkondades ja need võivad aidata maapiirkondade elanikel endale elatist teenida. Olenevalt saadusest on neid võimalik erinevatel viisil kasutada, näiteks toiduks või käsitööks. Metsade kõrvalkasutus on metsamajanduse mitmeotstarbelise kasutamise oluline komponent, kuid metsasaadustele on teaduses ja valitsustes siiani vähe tähelepanu pööratud. Bakalaureusetöö eesmärgiks on Euroopa Metsainstituudi poolt mittepuiduliste metsasaaduste kohta Eestis läbiviidud küsitluse tulemuste esitamine ja analüüs. Töös kasutatud andmed on kogutud Euroopa Metsainstituudi juhitud StarTree projekti raames. Töö koosneb neljast peatükist ja annab ülevaate sellest, milliseid metsasaadusi Eestis 2015. aastal korjati ja tarbiti, millised olid piirangud korjamisel, mitmel korral saaduseid korjamas käidi ja kas saaduste korjamine aitas kaasa ka majapidamise sissetulekule. Töö tulemustest selgub, et Eestis tarbitakse kõige enam värskeid või kuivatatud pähkleid. Kõige rohkem korjatakse marju (mustikaid) ja seeni (kukeseeni), ning enamasti saaduste korjamine majapidamise sissetulekuid märkimisväärselt ei suurenda. Keskmiselt käidi aasta jooksul metsasaaduseid korjamas 13-24 korda ja peamiseks piiranguks oli halb ilm. Tuginedes antud lõputöö tulemustele ja 2011. aastal läbiviidud Riigimetsa Majandamise Keskuse uurimusele, selgub, et marju ja seeni korjatakse läbi aastate mittepuidulistest saadustest kõige rohkem. Kokkuvõtvalt võib öelda, et mittepuidulised saadused on eestlastele olulised ja neid tarbitakse palju, seega riiklikul tasemel võiks nendele rohkem tähelepanu pöörata ja rohkem uurida, kui palju neid tegelikult tarbitakse ja korjatakse.			
Märksõnad: metsade kõrvalkasutus, mittepuidulised saadused			

Estonian University of Life Sciences		Abstract of Bachelor's Thesis	
Kreutzwaldi 1, Tartu 51014			
Author: Egle Kaljumäe		Speciality: Forestry	
Title: A study by the European Forest Institute on non- wood forest products in Estonia			
Pages: 46	Figures: 11	Tables: 0	Appendixes: 1
Department:	Forest Management Planning and Wood Processing Technologies		
Field of research:	Processing technologies		
Supervisors:	Henn Korjus, Eneli Pöldveer		
Place and date:	Tartu 2021		
Non- wood forest products are part of our living culture, in addition to timber from the forest, non- wood forest products are important. A variety of forest products are used in various walks of life and often help people in rural areas to earn living. Depending on the product, they can be used in several ways, for example for food or handicrafts. Non- wood forest products are an important component of the multi- purpose use of forestry but forest products have so far received little attention in science and government. The aim of the bachelor's thesis is to introduce and analyse the results of the survey conducted by the European Forest Institute on non- wood forest products in Estonia The data used in the work have been collected within the framework of the StarTree project of the European Forest Institute. The household was selected as the basic unit of analysis. The work consists of four chapters and gives an overview of which products were consumed in Estonia in 2015, what were the restrictions on picking, how many people picked several times and whether the picking of products also contributed to the household income. The results of the work show that fresh or dried nuts are consumed the most. Most Are picked berries and mushrooms and picked products on the household income does not contribute. On average people collected 13- 24 times during the year and the main constraint was bad weather. Based on the results of this research and RMK's research conducted in 2011 it turns out that mushrooms and berries are collected the most over the years. In conclusion, it can be said that non-wood products are important to Estonians and are consumed a lot, so at the national level more attention could be paid to them and more research could be done into how much they are actually consumed and harvested.			
Keywords: forest use, non- wood forest products			

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
1. MITTEPUIDULISED METSASAADUSED.....	7
1.1. Definiitsioon ja eesmärgid.....	7
1.2. Mittepuiduliste metsasaaduste tähtsus Eesti traditsioonilises elulaadis	8
1.3. Mittepuiduliste metsasaaduste tähtsus majandusele.....	9
1.4. Mitmekülgne metsakasutus ja säästev metsamajandus	11
2. MATERJAL JA METOODIKA.....	13
3. TULEMUSED	15
4. ARUTELU.....	25
KOKKUVÕTE	28
KASUTATUD KIRJANDUS	30
LISAD	32
Lisa 1. Küsitlus	33

SISSEJUHATUS

Metsasektoris on peamine tähelepanu suunatud puidupõhistele toodetele, samas on ühiskonna jaoks väga olulised ka mittepuidulised metsasaadused. Metsade kõrvalkasutus on osa meie elamiskultuurist, olles seotud meie igapäevase riietuse, toidu töö- ja muude elamisvahenditega. Mitmesugustel metsasaadustel on oluline roll miljonite inimeste igapäevaelus kogu maailmas. Metsast pärinevad tooted on sissetulek paljudele inimestele, kas siis läbi palgatöö või iseseisvalt saadusi korjates ja müües (FAO 2000). Kui öeldakse, et eestlased on metsarahvas, siis sellega rõhutatakse, et meie jaoks ei ole metsades oluline ainult puit, vaid sama olulised on ka mittepuidulised saadused ning nende kultuuriline tähendus.

Suure osa maailma maapiirkondade leibkondade jaoks on peale puidu olulised ka tooted, millest saadakse toitu, ravimeid, kütust, ehitusmaterjale jm. Need metsasaadused on eriti tähtsad, kui põllumajanduses on ikaldusperiood või muudel põhjustel hooajalise sissetulekute vähenemise leevendamiseks. Leibkonnad, kes metsasaaduseid kasutavad, sõltuvad neist sellepärast eriti, kuna metsale on tavaliselt parem juurdepääs kui muudele ressurssidele. Võib öelda, et metsa mittepuidulised saadused on olulised kolmele põhirühmale. Esiteks naistele, sest mitmetes riikides vastutavad just naised majapidamistegevuste eest, mis hõlmavad endas toitu ja ravimeid. Suurimaks rühmaks on aga maapiirkondade elanikkond, kes on traditsiooniliselt kasutanud metsasaadusi oma elatiseks ning sotsiaalsetel ja kultuurilistel eesmärkidel. Kasutajateks on ka linnainimesed, kes ostavad mittepuidulisi tooteid, ning metsasaadustega kauplevad ja töötlevad, kelle arv suureneb, kui nende toodete turg on kasvufaasis. (FAO 1995)

Miks on tänapäevane teadus ja valitsused jätnud puiduvälise metsarikkuse tähtsuse kahe silma vahele? Üheks põhjuseks on see, et enamikku neist toodetest kasutatakse peamiselt maapiirkondades toimetulekuks või kohalikuks kasutamiseks. Neid saadusi ei panda kirja statistikasse, mis keskendub riiklikele kaubavoogudele. Samuti võib põhjuseks olla see, et haldus on need tooted jaganud metsanduse, põllumajanduse ja aianduse vahel ära, mistõttu ei tunnista statistika riiklikult ega ka rahvusvaheliselt metsast pärinevaid olulisi mittepuidulisi saadusi. Ebaselge määratlus põllumajanduse ja metsanduse vahel on loonud suure pimeala selles osas, kui suur on meie sõltuvus metsadest tegelikult. Tänapäevane metsandus on soosinud puidu- ja suurettevõtteid, mis on põhjustanud selle, et mittepuidulisi

saaduseid peetakse metsades vähem olulisteks. Kuid uuringud on näidanud, et metsad toodavad palju rohkem kui ainult puitu. (FAO 1995)

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks on Euroopa Metsainstituudi juhtimisel StarTree projekti käigus mittepiduliste metsasaaduste kohta Eestis läbiviidud küsitluse tulemuste esitamine ja analüüs. Saadud andmeid ei ole Eesti kohta varem avaldatud ega tulemusi analüüsitud.

1. MITTEPUIDULISED METSASAADUSED

1.1. Definitsioon ja eesmärgid

1999. aastal defineeris Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO) mittepuidulisi metsasaaduseid kui „bioloogilise päritoluga kaubad, välja arvatud metsast saadud puit ja muu metsamaa ning metsavälised puud“. „Metsadest saadud kaubad, mis on materiaalsed ja füüsilised bioloogilist päritolu objektid välja arvatud puit“ – nii defineeris FAO 2015. aastal metsaressursside hinnang mittepuidulisi metsasaadusi selleks, et suurendada riikide aruandluse järjepidavust (FAO 2020).

Valitsused, institutsioonid ja teadlased kasutavad sõltuvalt vajadustest ja eesmärkidest ka selle termini erinevaid variatsioone, nagu sekundaarsed, väiksemad või mitte-puidust metsasaadused. Näiteks on metsa mittepuidulisteks saadusteks toiduna ja toidu lisaainetena kasutatavad tooted: pähklid, seemned, puuviljad, ürdid, vürtsid ja maitseained, aromaatsed taimed ja ulukid. Ehituses, mööblis, riietes ja köögiriistades kasutatakse puidukiudusid. Samuti kasutatakse vaiku ja taimi meditsiinilistel, kosmeetilistel ja kultuurilistel eesmärkidel. (FAO 2020)

Eesti metsanduse arengukavas aastani 2020 on määratletud: „Metsa kasutamine muuks otstarbeks kui puidu tootmine kätkeb endas muude metsasaaduste kasvatamist ja tootmist müügiks, korilust, rekreatsiooni, jahindust ja loodusturismi ning eelmiste põlvkondade loodud ja minevikku tänapäevaga ühendavate aineliste ja vaimsete väärtuste kogumi säilitamist nii pärimustena kui ka materiaalsel kujul“ (Eesti metsanduse ... 2010).

Eesti metsanduse arengukava aastani 2030 alusuuringu aruandes on samuti välja toodud, et mittepuiduliste toodetele ei pöörata väga tähelepanu ega panda nii palju rõhku kui puidusektorile. Seega ei ole teada, millised hüved inimestele huvi pakuvad ja mida oleks vaja arendada. Kuna sellele ei pöörata nii palju tähelepanu, ei ole ka teada, kui suurt tulu teenitakse mittepuiduliste saaduste arvelt. Alusuuringu aruandes on mõeldud sellele, et luua töökohti, mis turustaks mittepuidulisi saaduseid. Sealjuures tahetakse luua töökohti väiksematesse maakohtadesse toetatamaks metsa mittepuidulisi funktsioone. (Eesti metsanduse... 2018)

1.2. Mittepuiduliste metsasaaduste tähtsus Eesti traditsioonilises elulaadis

Traditsiooniline elulaad on inimestel välja kujunenud erinevate objektide, alade või looduslike olude tagajärjel. Eesti traditsioonilises elulaadis on mittepuidulistel metsasaadustel oluline osa. Praegusel ajal on see näha ka pärandkultuuris: nii erinevatel objektidel füüsiliselt kui ka suulises pärimuses ja inimeste käitumises.

Metsanduslikuks pärandkultuuriks on kogu metsamaastikuga seotud pärandkultuur, seejuures metsas asuvad mittepuidulised objektid. Metsanduslik pärandkultuur ja metsa kõrvalkasutus on omavahel seotud. Kuigi metsa kõrvalkasutus on tegevus, mitte objekt, on siiski tegevused ja nende tegemiseks vajalikud oskused põlvest-põlve edasi antud suuliselt ja kirjalikult. Neid oskusi ja teadmisi saab võrrelda näiteks kangakudumise või tähtpäevade tähistamisega. Pärandkultuuriks on ka erinevad kohanimed (Sõerupealse, Sõerumaa, Maasikmäe), mis on tekkinud erinevate metsanduslike tegevuste mõjul. (Tarang 2011)

Karjakasvatus, sealhulgas karjatamine ja heina niitmine metsas, on üks vanimaid metsade kõrvalkasutuse viise. 1950. aastatel ei olnud metsavahtidel muud võimalust heina teha kui metsasihtidel. Metsandusliku pärandkultuuri ja metsa kõrvalkasutuse parimaks näiteks, mis on säilinud, on puisniidud, metsakarjamaad ja karjatatavad loopealsed. Sellise tegevuse tagajärjel on nendel aladel säilinud iseloomulikud maastikud. Mesindus on üks metsade kõrvalkasutuse ala. Enne tarude kasutusele võtmist olid kasutusel mesipuud. Metsanduslike pärandkultuuri objektide hooldamine ja eksponeerimine justkui uus metsa kõrvalkasutuse viis. (Tarang 2011)

Erametsakeskuse poolt välja antud raamatus „Metsa mitmekülgne kasutamine Eestis“ on öeldud, et metsaga seotud pärandkultuuride vastu on inimestel suur huvi. Tänapäeval on mitmeid loodusturismi poolt pakutavaid teenuseid, mis aitavad inimestel jõuda erinevate pärandkultuuri objektideni. Pärandkultuurialase info ja teadlikkuse takistavaks osaks on maaomandi reformi tagajärjel toimunud omanike vahetus. Erinevad objektid ei pruugi säilida või saavad kahjustada teadmatuse tagajärjel, sest põlvkondade vahel ei ole enam tugevat sidet, seega ei kandu pärimus järgnevatele põlvkondadele edasi. (Erametsakeskus 2009)

1.3. Mittepuiduliste metsasaaduste tähtsus majandusele

Biomajanduseks nimetatakse taastuva biomassi tootmist ja muutmist, eeskätt toiduks, söödaks ja teisteks biotoodeteks ning bioenergiaks. Biomajanduse alla kuuluvad enamus tööstus- ja majandussektoreid. Enamasti tugineb biomajandus põllumajandusel, kalandusel, metsandusel ja nendega seotud tööstustel, mis valmistavad, majandavas või kasutavad muul moel bioloogilisi ressursse. Nendeks võivad olla toidu-, kiu-, paberi-, sööda-, energia-, keemia- ja biotehnoloogiatööstus. (Maaeluministeerium 2019)

Mõnel juhul on põllumajandus ja mittepuiduliste toodete tootmine tihedalt seotud, näiteks mõnes agrometsandussüsteemis. Mittepuiduliste toodete kultiveerimine sellistes süsteemides vähendab ebakindlust, siludes loodusliku tootmise loomulikke ebakorrapärasusi ja tagades ala, mis aitab kohandada/reguleerida turule toodetavaid koguseid. Näiteks on korgi, kastani või musta trühvli kasvatamisega välja töötatud spetsiaalsed võtted. Põllumajanduslikud liidud toetavad mittepuidulisi tooteid põllumajanduspoliitikas. See võib omakorda aidata kaasa Euroopa majanduse kasvule, kuid tootjad kardavad turu küllastumist ja sellega kaasnevat hinnalangust. Lahenduseks pakutakse mittepuiduliste toodete tootmine muuta massitoodeteks ehk siis tugevamat turustamist ja levitamist. Või siis uute kasutusvõimaluste otsingut (saastavate toodete/teenuste asendamine või täiendamine). Töödeldud kork sobiks hästi plasttekstiile asendava kihina ja musta trühvli saaks kasutada maitsestatud õlide ja toidu jaoks. (Wolfslehner et al. 2019)

Metsade mittepuidulised tooted on toiduainetööstuses üha tähtsamal kohal. Paljud kokad pakuvad keerukaid või täiustavad traditsioonilisi roogasid näiteks kastanite, marjade või männiseemnetega. Üha enam kasutatakse tooraineid, mitte ainult lõhna- või maitseaineid, näiteks vürtstaimi (metsik küüslauk, safran) ja erinevaid teesid (palderjan, piparmünt). Nende kasvatamine aitab hoida ravimtaimede kultuurilist rohkest. Samuti tarbitakse erinevaid jooke, näiteks kase- või marjamahla, mida saab kasutada ka alkoholsete jookide tegemiseks. Põllumajanduslik töötlemine ja turustamine on seega väga oluline osa toiduainetööstuse jaoks. (Wolfslehner et al. 2019)

Mittepuidulised tooted pakuvad toorainet mitmetele tööstusharudele, näiteks tärpentiini puiduvaigust (kasutatakse tööstusliku lahustina ja muude ühendite sünteesimiseks), kork ehituses isolatsiooniks, tanniine värvimiseks, naha töötlemiseks või liimide jaoks. Üha enam otsitakse looduslike alternatiive erinevate toodete tootmiseks. Pudelite korgist tehtud korgid

on süsinikusäästlikumad kui sünteetilised alternatiivid. Lisaks rakendatakse biotehnoloogiliste lahendustega seente mineraalse imendumise omadust, et taastada tehnikast kahjustunud ja tööstusest saastunud alasid. Selleks, et kasutada mittepuiduliste looduslike omadusi kõige paremini ära, on vaja tööstusinseneridel ja tootedisaineritel tugevat koostööd ja biokeemikute abi. (Wolfslehner et al. 2019)

Mittepuidulised tooted on osa metsast, mille tõttu inimesed metsa lähevad – paljud inimesed veedavad oma vaba aega metsas saadusi korjates. See omakorda aitab kaasa ka turismitööstusele, kui valitakse piirkonnad, kus on võimalik kasutada majutust, toitlustust või giidiga ekskursioone. Metsaomanike ja turismifirmade vaheline koostöö võiks paremini sujuda, see tooks kasu mõlemale poolele. Samuti kasutatakse metsasaadusi erinevate käsitöö toodete tegemiseks. (Wolfslehner et al. 2019)

Mittepuidulistest toodetest saadakse mitmeid eeterlikke õlisid ja ravimeid. Kuigi testid on keerulised ja kulukad, on tehtud mitmeid huvitavaid teaduslikke uuringuid, mille tulemusena leitakse võimalusi erinevate haiguste raviks. Mustal päässikul (*Inonotus obliquus*) on väidetavalt mitmesuguseid tervisele kasulikke omadusi (sh vähivastased). Mägiarnika (*Arnica montana*) preparaate kasutatakse kompressina põletike vähendamiseks ja vereringe kiirendamiseks. Samuti kasutatakse erinevaid tooteid ka kosmeetikas, parfüümides ja ehetena. Uuritakse ka võimalusi, kuidas kasutada erinevaid seeni kaalulangetuseks ja kolesterooli vähendamiseks. Kibuvitsal (*Rosa* spp.) ja murakal (*Rubus* spp.) on kõrge C-vitamiini sisaldus ja lagritsat (*Eliomys quercinus*) kasutatakse vererõhu reguleerimiseks. Kosmeetikas kasutatakse männivaiku, roosiõisi ja argaaniaõli. Lisaks kasutatakse nende eeterlikke õlisid ka seepide tootmises. (Wolfslehner et al. 2019)

Mittepuidulised tooted võivad olla tugevalt seotud tööhõive- ja eelarvepoliitikaga. On riike, kus kohalikud ei ole nõus või ei jõua piisavalt ise saadusi hankida, siis võetakse appi tööjõudu välismaalt. Metsast saadavad tooted on sageli need, mis aitavad maapiirkondades inimestel endale elatist teenida. (Wolfslehner et al. 2019)

1.4. Mitmekülgne metsakasutus ja säästev metsamajandus

Mitmekülgse metsakasutuse eesmärgiks on majandada metsi nii, et need vastaksid ühiskonna muutuvatele vajadustele ja tingimustele (Hall 1963). Metsamajandus muutub järjest enam keskkonnasõbralikumaks. Rohkem keskendutakse keskkonna ja bioloogilise mitmekesisuse kaitsele. Mitmete rahvusvaheliste soovitude ja lepingute kohaselt peab jätkusuutlik metsaressursside majandamine hõlmama ökosüsteemide ökoloogilist terviklikkust, mis lisaks jätkusuutmatule puiduvoolule hõlmab muu hulgas bioloogilist mitmekesisust mitmel struktuurilisel tasandil. Tuleb arvestada mittepuiduliste saadustega, ökosüsteemi teenuste ja funktsioonidega, näiteks süsiniku sidumise, veeressursside, eluslooduse elupaikade ja kaitsega mullaerosiooni, kivimite ja laviinide eest. (FAO 2013)

Metsanduse mitmeotstarbelise olemusega arvestades on vaja teha muutusi metsaressursside hindamises, planeerimises ja rakendamises (Lexer & Brooks 2005).

Seda kõike eelkõige selletõttu, et ühiskonnas on suurenenud nõudmised metsaressursside järele. Puidu ja puittoodete suurem nõudlus mõjutab oluliselt metsade kasutamist. Kui metsa kasutada mitmeotstarbeliselt, on võimalik muuta mitmekesisemaks metsade kasutust, suurendada metsade tootlikkust ja pakkuda lahendusi metsamaa säilitamiseks. Samuti on võimalik nii vähendada konflikte, mis tekivad metsamaa kasutamisega ja metsaressursside seisundi halvenemist. Lisaks eelnevatele põhjustele aitab metsade mitmekülgne kasutamine kaasa ka kliimamuutuste vähendamisele. (FAO 2013)

Säästev metsamajandus ja metsade mitmekülgne kasutamine töötavad ühiste eesmärkide nimel. Säästev metsamajandus on olnud metsade majandamise keskne mõiste juba pikka aega. 1990. aastate alguses tunnustati säästva arengu kontseptsiooni ühiskonna keskse eesmärgina. FOREST EUROPE raames on riikides metsade eest vastutavad ministrid üle 25 aasta töötanud säästva metsamajanduse edendamise, täiustamise ja rakendamise nimel Euroopas. FOREST EUROPE poliitilised kohustused ja tegevus on loonud tugeva aluse metsadele, et aidata kaasa inimeste tulevasele ja praegusele heaolule. (Forest Europe 2016)

Säästva metsamajanduse kuus üle-euroopalist kriteeriumi on:

- 1) „Metsaressursside säilitamine ja asjakohane parendamine ning nende panus globaalsesse süsinikuringesse;
- 2) Metsaökosüsteemide tervisliku seisundi ja elujõulisuse säilitamine;

- 3) Metsade tootlike funktsioonide säilitamine ja ergutamine (puiduliste ja mittepuiduliste)
- 4) Metsaökosüsteemide bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, kaitsmine ja asjakohaseks parendamiseks;
- 5) Kaitsefunktsioonide säilitamine ja asjakohane parendamine metsade majandamisel (eriti mulla ja vee kaitse);
- 6) Teiste sotsiaalmajanduslike funktsioonide ja tingimuste säilitamine.“ (Metsanduse arengukava... 2018)

Üha enam mõistetakse, et metsade mittepuidulised saadused on metsamajanduse mitmeotstarbelise kasutamise oluline komponent. Maailmas tunnustatakse mittepuidulisi saadusi üha enam majandamiseks oluliste loodusvaradena. On olnud olukordi, kus mittepuiduliste saaduste liigse tarbimise tõttu on seatud ohtu bioloogiline mitmekesisus ja see ei ole kooskõlas säästva arengu eesmärkidega. Kiire rahvastiku kasv, linnastumine ja nõudlus muud tüüpi maakasutuse järele on seadnud mittepuidulised saadused suure surve alla. Kuid säästva metsamajanduse realiseerimine mittepuiduliste toodete jaoks on eriti keeruline, sest metsikult kogutud taimi ja seeni võetakse metsamajanduskavades harva arvesse. Üldiselt peetakse neid saadusi tähtsusetu tuluallikatena ja nende saagikoristusel on väike mõju metsa tervisele. (Sheppard et al. 2020)

2. MATERJAL JA METOODIKA

Käesoleva bakalaureusetöö aluseks olev küsitlus viidi läbi Euroopa Metsainstituudi juhitud StarTree projekti raames ja sellele sai vastata veebi teel kasutades arvutit, tahvelarvutit või nutitelefonit. Küsimustikku levitas Demetra opinion.net S.R.L ning sellele said vastata üle 18- aastased, kes olid teadlikud oma majapidamise tarbimisharjumustest. Andmete kogumine kestis 2016. aasta juunist novembrini ja küsiti eelneva aasta kohta. Küsitluse eesmärgiks oli teada saada, milliseid mittepuidulisi saadusi metsadest kõige enam korjatakse. Küsitluse läbiviimiseks erinevates riikides tõlgiti küsitlus emakeelde, lisatud oli ka liikide ladinakeelsed nimetused ja pildid. (Lovrić et al. 2020)

Majapidamine oli valitud analüüsi põhiühikuks, kuna seda kasutatakse rahvusvaheliselt võrreldavates toidutarbimise andmetes, sest mittepuiduliste saaduste korjamine on peamiselt kodutarbimiseks kasutatav tegevus (FAO 2010).

Küsitluses oli toodud välja erinevad tooterühmad, millele vastates avanes järgmine leht, kus oli võimalik valida korjatud või kogutud produktid: mitu kilogrammi korjati ja kui suur protsent müügiks läks. Kas kogutud saadused panustasid majapidamise sissetulekusse. Kui jah, oli valikus kolm vastusevarianti: 1. üle 50% sissetulekust, 2. vahemikus 11% kuni 50% sissetulekust, 3. 10% või vähem sissetulekust. (Lovrić et al. 2020)

Küsimustiku originaalversioon (inglise keeles) on esitatud lisas 1.

Selleks, et andmeid analüüsida, oli vaja erinevad ühikud, näiteks grammid või detsigrammid teisendada kilogrammideks, sama tehti ka mahu puhul. Kui vastaja ei osanud öelda kogust kilogrammides, vaid vastasid mitteamvuliselt (kott, tükk, korv, peotäis jne), siis kasutati kaalu mediaani. Kilogrammidesse ei õnnestunud teisendada käbisid, värskaid ja kuivanud oksid, samblaid, lilli ja lehti, kuna samuti kasutati erinevaid mitteamvulisi ühikuid, mida ei olnud võimalik kaaluks ümber arvutada. (Lovrić et al. 2020)

Selleks, et Eestis küsitlus läbi viia, tõlkisid Henn Korjus ja Vivika Kängsepp küsitluse eesti keelde. Eestis oli 2015. aasta seisuga 571 600 majapidamist. Küsitlusele vastas 457 majapidamist, mis on 0,1% kõikidest majapidamistest.

Andmestik, mis küsitluse tulemusena saadi, sisaldas järgmisi andmeid:

1. Tarbimine tooterühma kaupa
2. Mittepuiduliste saaduste korjamine

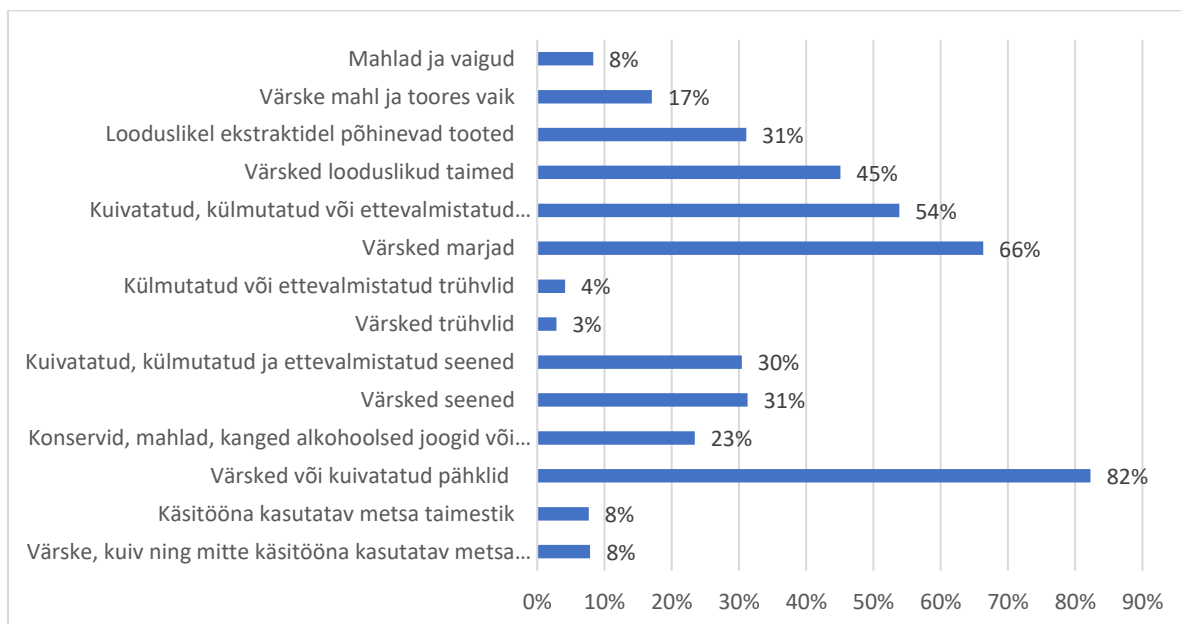
3. Milliseid saadusi korjatakse
4. Mitu pereliiget korjas
5. Kas kellelegi majapidamises kuulub mets?
6. Mitu korda aasta jooksul korjamas käidi?
7. Kas on läbitud eelnevaid kursusi, seente ja taimede õppimiseks?
8. Millised olid peamised piirangud saaduste korjamiseks?
9. Kas saaduste korjamine aitas kaasa sissetulekule?
10. Kuidas saadused saadi?

Käesoleva bakalaureusetöö andmetöötluseks on kasutatud Microsoft Excel programmi.

3. TULEMUSED

Küsimusele „Mitu pereliiget korjas mittepuidulisi metsasaadusi 2015. aastal?“ saadi vastuste keskmiseks väärtuseks 1,9 pereliiget. 17% vastanutest kuulub majapidamisse ka mets.

Joonisel 1 on näha, millised on andmestikus olevad tooterühmad ja kui palju neid tarbitakse. Kõige enam tarbitakse värsked või kuivatatud pähkleid, rohkelt ka värsked marju ning kuivatatud, külmutatud või ettevalmistatud marju ja ka värsked taimi. Eestlased tarbivad väga vähe trühvleid, olenemata sellest, kas need on värsked või külmutatud/ettevalmistatud.

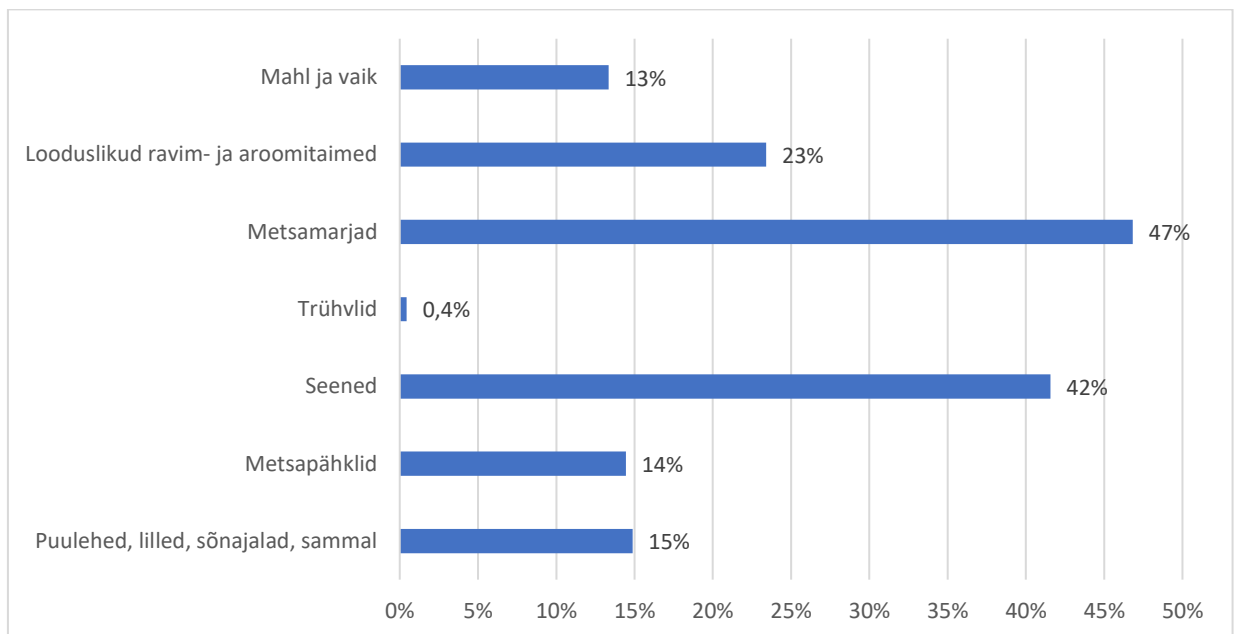

Joonis 1. Erinevate tooterühmade tarbimine Eesti majapidamistes.

82% vastanutest vastasid, et tarbivad värsked või kuivatatud pähkleid, 23% tarbivad konservides, mahlades, kangetes alkohoolsetes jookides pähkleid või siis töödelduid pähkleid. Kuivatatud, külmutatud või ettevalmistatud marju tarbivad 54% ja värsked marju 66% leibkondadest. Värsked looduslike taimi kasutavad 45% ning looduslikel ekstraktidel põhinevaid tooteid 31% vastanutest. 17% majapidamistest tarbivad värsket mahla ja toorest vaiku ning 8% mahla ja vaiku 23%. Kuivatatud, külmutatud ja ettevalmistatud seemi tarbitakse 30% majapidamistes ning värsked seemi 31% majapidamistes. 8% leibkondadest kasutavad käsitööna metsa taimestikku ja 8% kasutavad värsket ja kuiva metsa taimestikku,

kuid mitte käsitöö jaoks. Külmutatud ja ettevalmistatud trühvleid tarbivad 4% ja 3% värskeid trühvleid.

Valdavalt korjavad eestlased metsas marju ja seeni. Arvestataval määral ka ravim- ja aroomitaimi, vähem metspähkleid, mida tarbitakse kõige enam. Korjatakse ka puulehti, lilli, sõnajalgu ja sammalt ning kogutakse ka mahla ja vaiku (joonis 2).

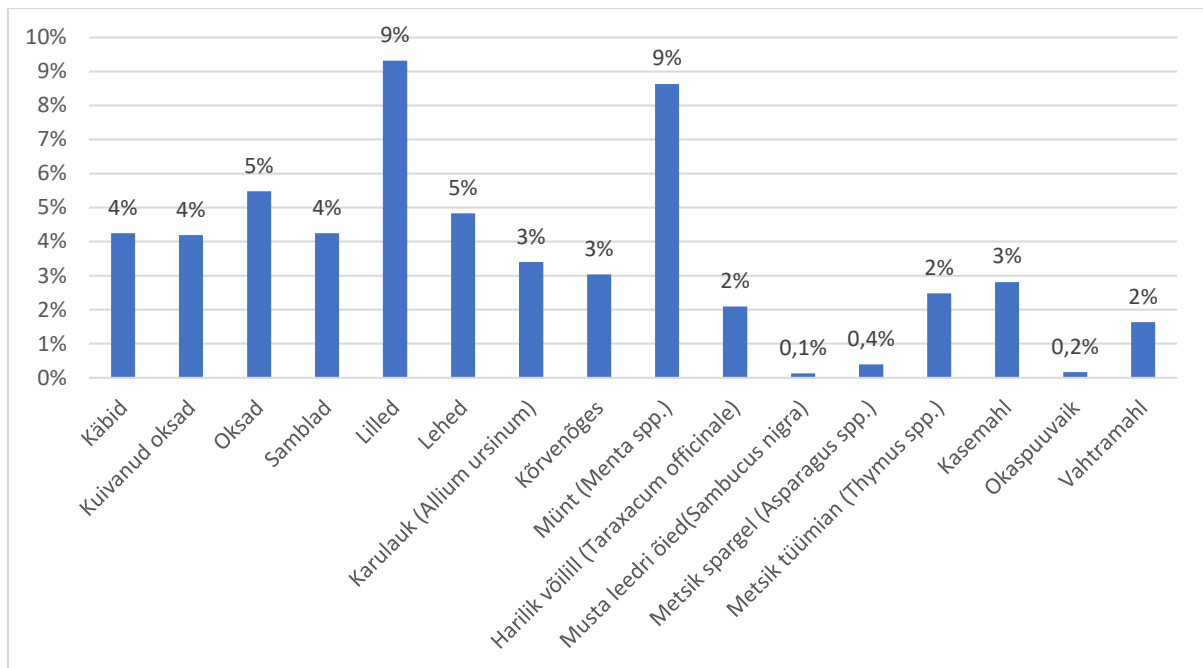

Joonis 2. Mittepuiduliste saaduste korjamine Eesti majapidamistes.

Mittepuidulistest saadustest korjavad küsitlusele vastanud majapidamised kõige enam marju, neid korjatakse 47% majapidamistes, kuid väga palju alla ei jää ka seente korjamine (42%). Mahla ja vaiku kogutakse 13% leibkondades ja 23% korjavad looduslikke ravim- ja aroomitaimi. Üpriski võrdselt korjatakse metsapähkleid (14%) ja puulehti, lilli, sõnajalgu ning sammalt (15%). Kõige vähem korjatakse trühvleid (0,4%) majapidamises.

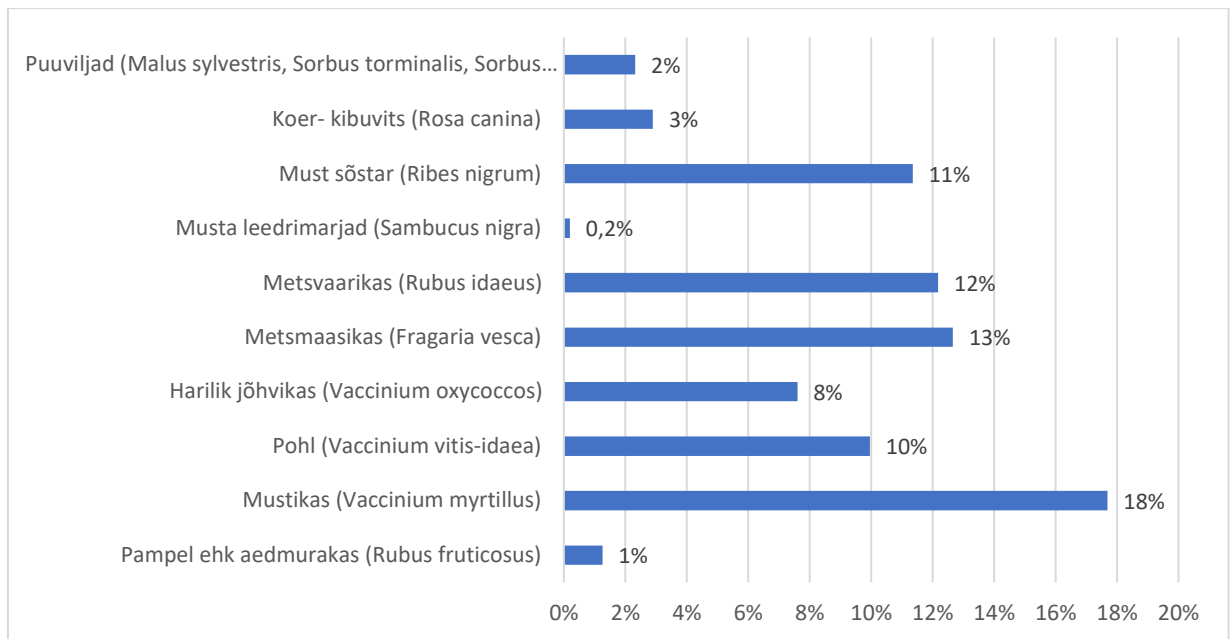
Metsas leidub erinevaid saaduseid, mida on võimalik korjata ja kasutada. Nendeks võivad olla seened, marjad, pähklid aga ka oksad ja lehed. Saaduseid on võimalik kasutada käsitööna, toiduna või erinevate ravimitena/ravimteedena.

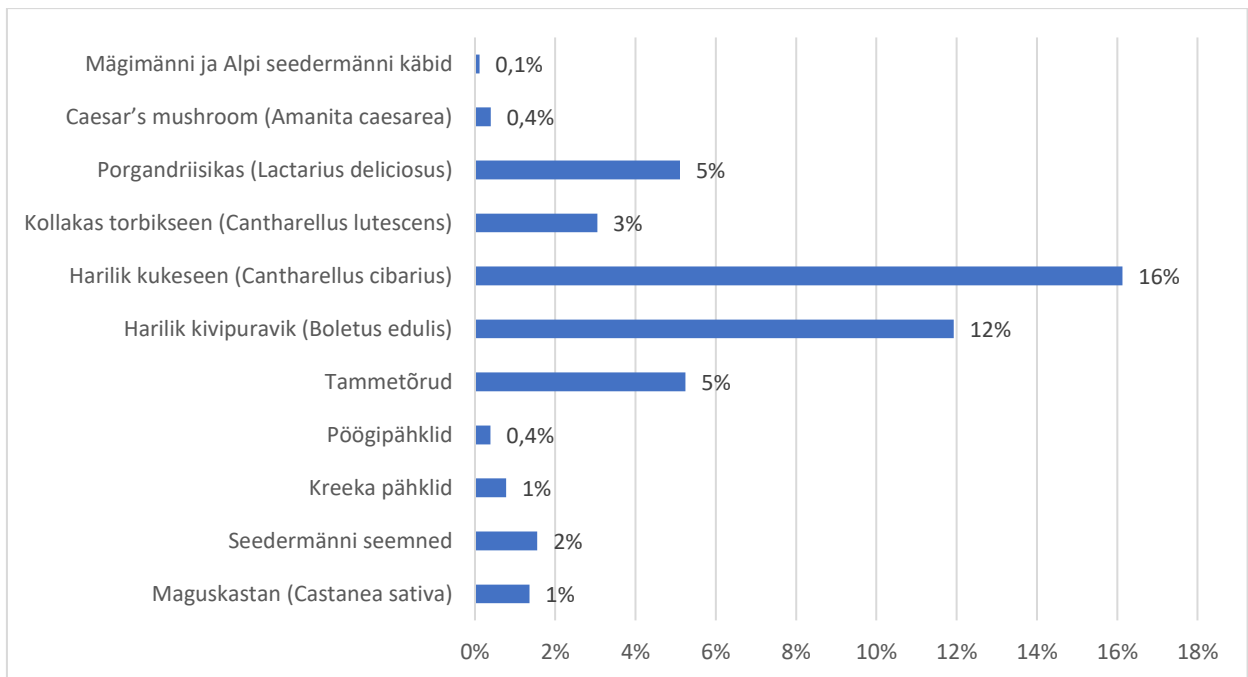
Joonis 3. Mittepuiduliste saaduste osatähtsus majapidamiste jaoks, mida metsast korjatakse.

Joonisel 3 on näha milliseid saadusi peale marjade, seente ja pähklite korjatakse. Oksi (6%), lehti (5%), kabisid (4%), kuivanud oksti (4%) ja samblaid (4%) on võimalik kasutada käsitöoks, aiatöodes või sisustuselemendiks. Lilli (9%) korjatakse endale või müügiks. Okaspuuvaiku (0,2%) kasutatakse palju tööstustes, kuid ka kodustes tingimustest on sellest palju kasu, kui on vaja näiteks oma puidust olevatel asjadel auk täita või lihtsalt tihendada. Erinevaid taimi on võimalik kasutada söögiks või mõne tee tegemiseks. Eestlased korjavad enim münti (*Menta ssp.*) (9%), karulauku (*Allium ursinum*) (3%), kõrvenõgest (*Urtica dioica*) (3%), harilikku võilille (*Taraxacum officinale*) (2%), metsikut tüümiani (*Thymus ssp.*) (3%), metsikut sparglit (*Asparagus ssp.*) (0,4%) ja musta leedri õisi (*Sambucus nigra*) (0,1%). Samuti koguvad inimesed ka kasemahla (3%) ja vahtramahla (2%).

Joonis 4. Erinevate marjade osatähtsus majapidamise jaoks, mida metsast korjatakse.

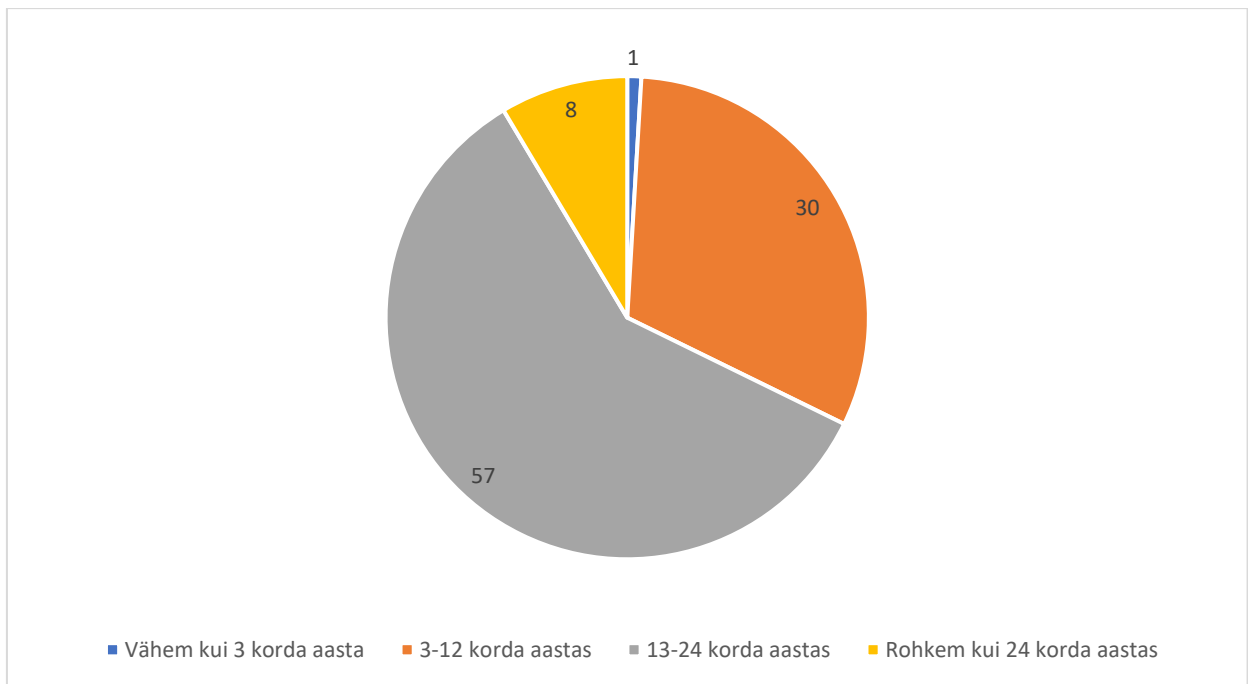
Kõige enam korjatakse marju, joonisel 4 on näha, mis marju korjatakse. Kõige rohkem korjatakse mustikat (*Vaccinium myrtillus*) (18%). Üpriski võrdselt korjatakse metsamaasikat (*Fragaria vesca*) (13%) ja metsvaarikat (*Rubus idaeus*) (12%). Lisaks korjatakse ka must sõstart (*Ribes nigrum*) (11%), pohla (*Vaccinium vitis-idaea*) (10%), harilikku jõhvikat (*Vaccinium oxycoccos*) (8%) ja pampelit ehk aedmurakat (*Rubus fruticosus*) (1%). Puuviljad, näiteks mets-õunapuu (*Malus sylvestris*) ja hariliku pihlaka (*Sorbus aucuparia*) vilju korjavad 2% ning koer-kibuvitsa (*Rosa canina*) 3%. Kõige vähem korjatakse musta leedri (*Sambucus nigra*) marju, 0,2%.

Joonis 5. Erinevate seente, pähklite ja tõrude osatähtsus majapidamise jaoks, mida metsast korjatakse.

Nagu on näha joonisel 5, siis enim korjatakse harilikku kukeseent (*Cantharellus cibarius*) 16%. Korjatakse veel harilikku kivipuravikku (*Boletus edulis*) (12%), kollakat torbikseent (*Cantharellus lutescens*) (3%), porgandriisikat (*Lactarius deliciosus*) (5%) ja Caesari kärbseseent (*Amanita caesarea*) (0,4%). Pähklitest korjatakse enim seedermänni seemneid (2%), kuid korjatakse veel ka kreeka pähklit (0,8%) ja pöögipähklit (0,4%). Lisaks korjatakse veel ka maguskastanit (*Castanea sativa*) (1%), tammetõrusid (5%) ning mägimänni ja alpi seedermänni käbisid (0,1%).

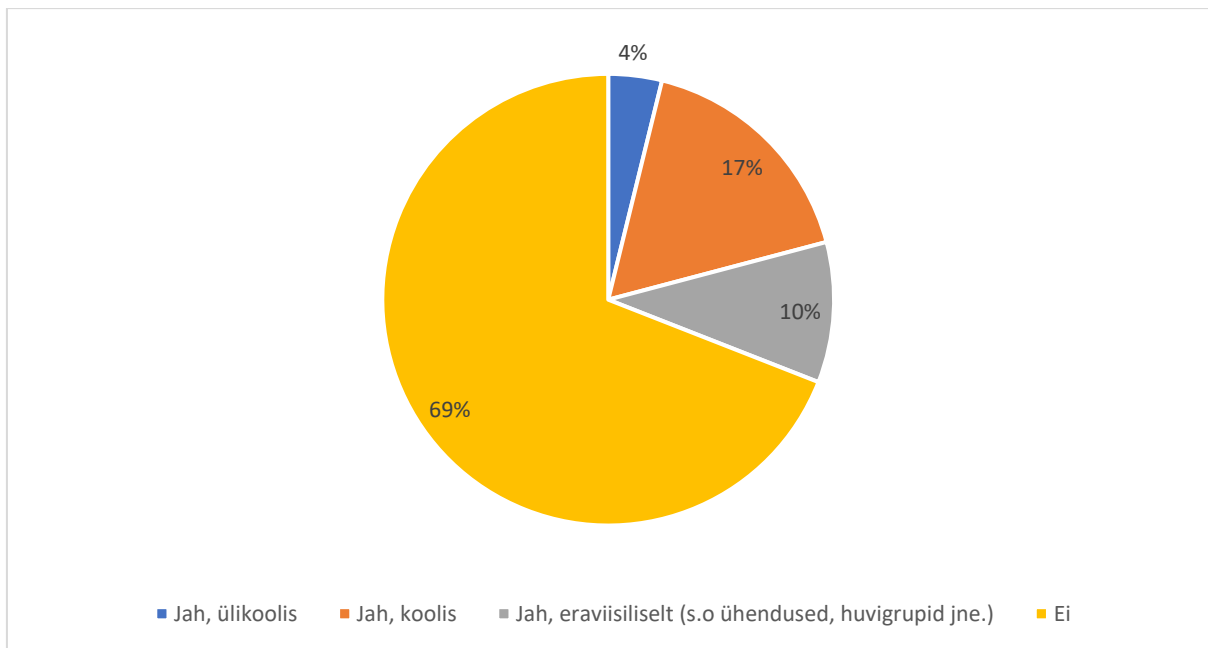
Erinevaid saadusi on võimalik korjata ainult teatud ajal. Ja kuna ajaliselt ei ole võimalik neid kõiki ühel ja samal päeval korjata siis tuleb metsas käia mitu korda. Kuid on ka inimesi, kes käivad metsas lihtsalt ajaviitmiseks ja korjavad saadusi samal ajal. On ka inimesi, kes korjavad ainult kindlaid saadusi ja ei satu metsa nii tihti. Enamasti käiakse siiski metsas sageli, seda on näha ka joonisel 6.

Joonis 6. Vastuste jaotus küsimusele „Mitu korda 2015. aasta jooksul saadusi korjati?“.

57% vastasid, et käisid erinevaid saadusi korjamas 13-24 korda aastas. 30% leibkondadest käisid metsas aasta jooksul saadusi korjamas 3-12 korda. Rohkem kui 24 korda korjasid saadusi 8% ja vähem kui 3 korda 1% majapidamistest. Küsitluse tulemustes oli toodud välja ka, et 4% vastanutest ei selgu nende korjamise sagedus.

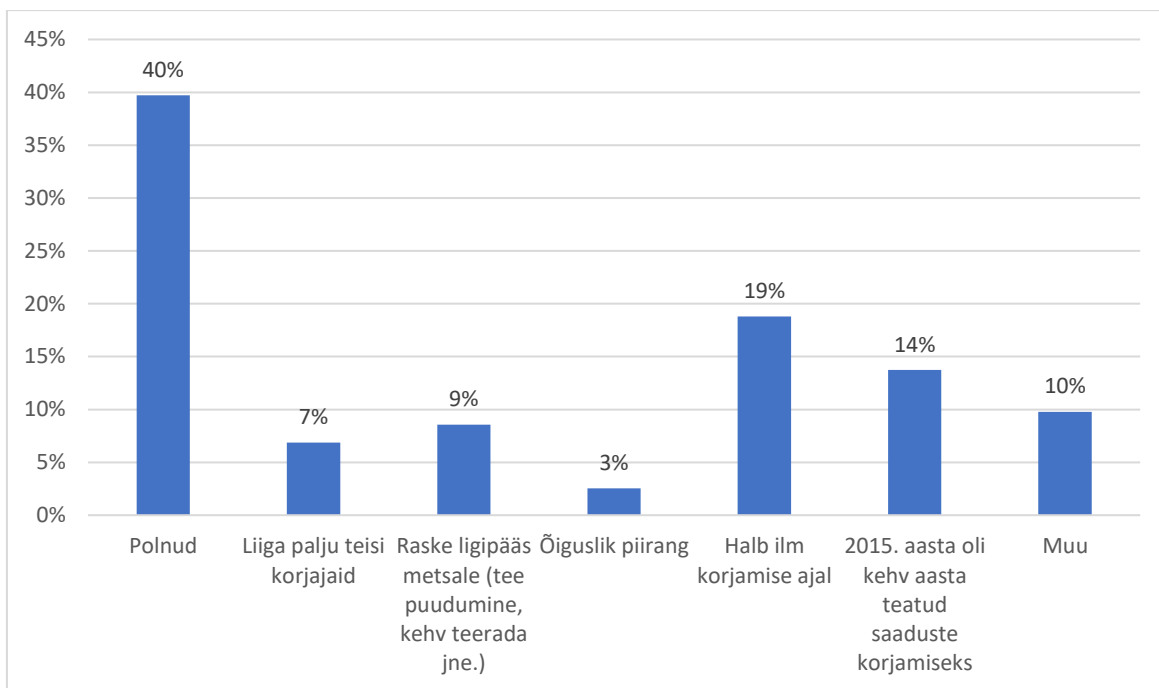
Enamasti korjavad inimesed neid taimi, marju, seeni jm, mida nad tunnevad. Teadmised võivad tulla aja jooksul, kellegi teise õpetusel (näiteks vanemate) või neid õpitakse iseseisvalt. Erinevaid metsaliike on võimalik tundma õppida kursustel, ülikoolis või ka raamatutest ja internetist (joonis 7).

Joonis 7. Vastuste jaotus küsimusele “Kas on käidud seente ja taimede tundmise kursustel?”.

69% majapidamistest vastasid, et neil ei ole keegi käinud taimede või seente tundmise kursustel. 17% leibkondades on keegi õppinud taimi või seeni koolis, 4% ülikoolis. 10% majapidamistes on käinud liikmed taimi või seeni eraviisiliselt kuskil ühendustes või huvigruppides õppimas.

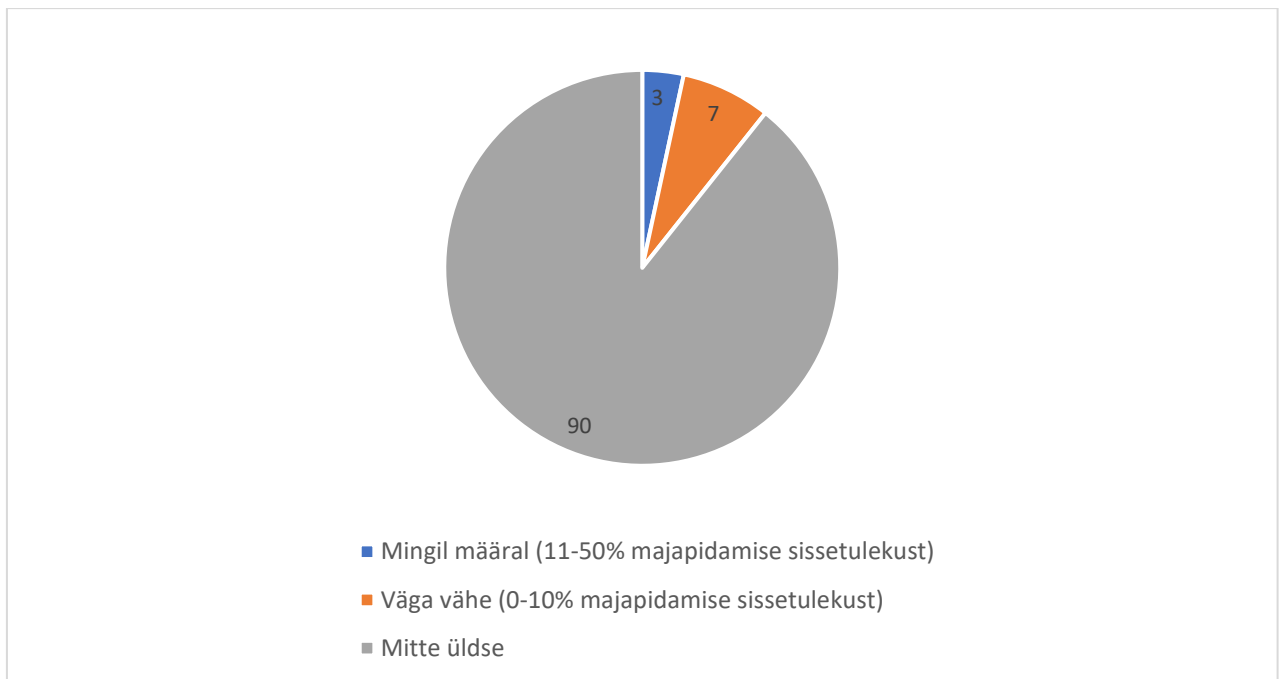
Metsasaaduste korjamisel võib ilmned erinevaid probleeme ja takistusi. Joonisel 8 on loetletud erinevaid takistusi. Suuresti võib halb ilm tekitada selle, et tekib kehv aasta saaduste korjamiseks. Ilusate ilmade puhul võib aga olla metsas liiga palju teisi korjajaid. Eks igal korjajal on omad kohad, kus nad käivad, aga sinna ligipääs ei pruugi olla kerge, näiteks on puu tee peale kukkunud vms.

Joonis 8. Piiravate tegurite osatähtsus mittepuiduliste metsasaaduste korjamisel Eestis 2015.
a.

19% vastanutest tekitas takistusi halb ilm korjamise ajal ja 14% vastasid, et 2015. aasta oli kehv aasta teatud saaduste korjamiseks. 9% vastanutele tekitas piiranguid raske ligipääs metsale, näiteks tee puudumine või kehv teerada ja 7% leidsid, et neile tekitas piirangud see, et oli liiga palju teisi korjajaid. Õiguslik piirang tuli takistuseks 3% vastanuile ja 10% tekitas piiranguid muu põhjus. Samas tõdes 40% majapidamistest, et neil ei olnud takistusi saaduste korjamisel.

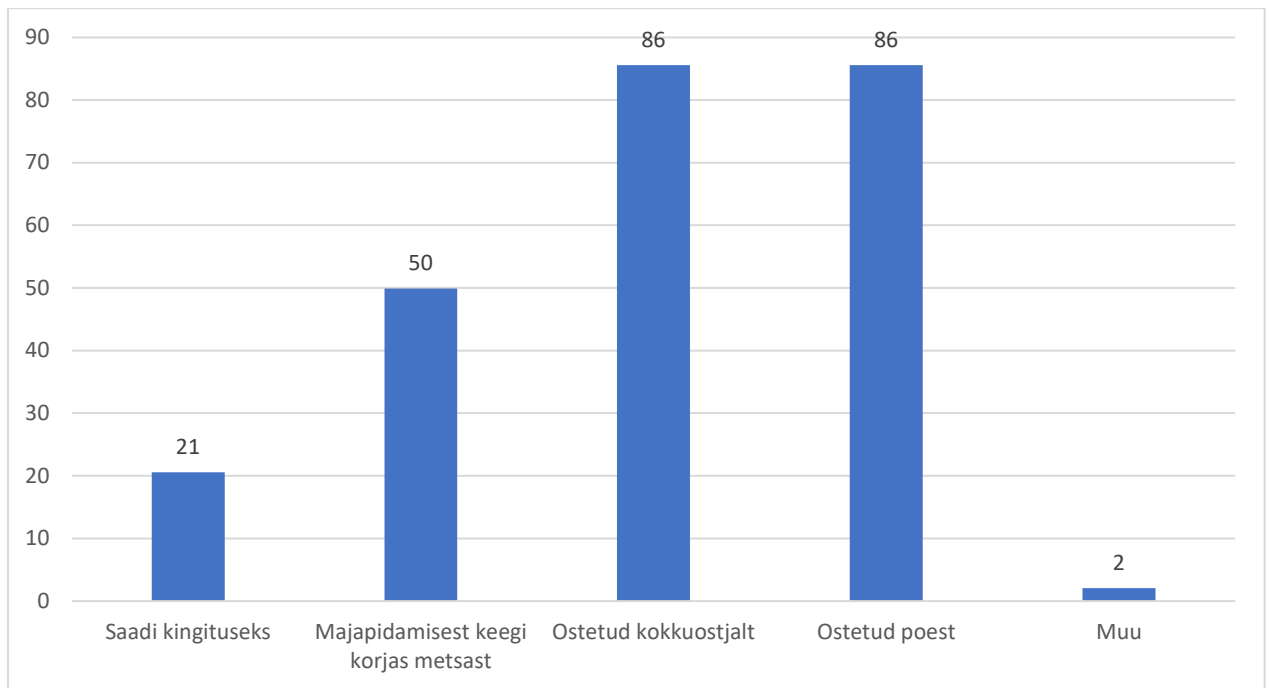
Mittepuiduliste saaduste korjamine aitab mõne majapidamise sissetulekule kaasa. Neid on lihtne kätte saada ja neid tarbivad paljud. Enamasti korjatakse metsasaaduseid siiski omatarbeks. Joonisel 9 on näha, et enamasti siiski ei aidanud need kaasa majapidamise sissetulekule.

Joonis 9. Saaduste korjamine majapidamise sissetuleku toeks.

Küsitluse tulemustes selgus, et 90% majapidamiste sissetulekut ei mõjutanud metsasaaduste korjamine. Mingil määral aitas saaduste korjamine suurendada 3% majapidamiste sissetulekuid ning väga vähe 7% majapidamiste sissetulekuid. 0,2% majapidamistest aitas saaduste korjamine olulisel määral, ehk siis üle 50% majapidamise sissetulekule, kaasa.

Erinevaid saadusi on võimalik saada erinevatel viisidel. Lisaks sellele, et saadusi on võimalik ise korjata, saadakse neid ka kingituseks või ostetakse poest või kokkuostjalt. Jooniselt 10 on näha, et enamasti kas ostetakse või korjatakse metsasaaduseid ise.

Joonis 10. Erinevate viiside osatähtsus (%), kuidas Eesti majapidamistes mittepuidulised metsasaadused saadi.

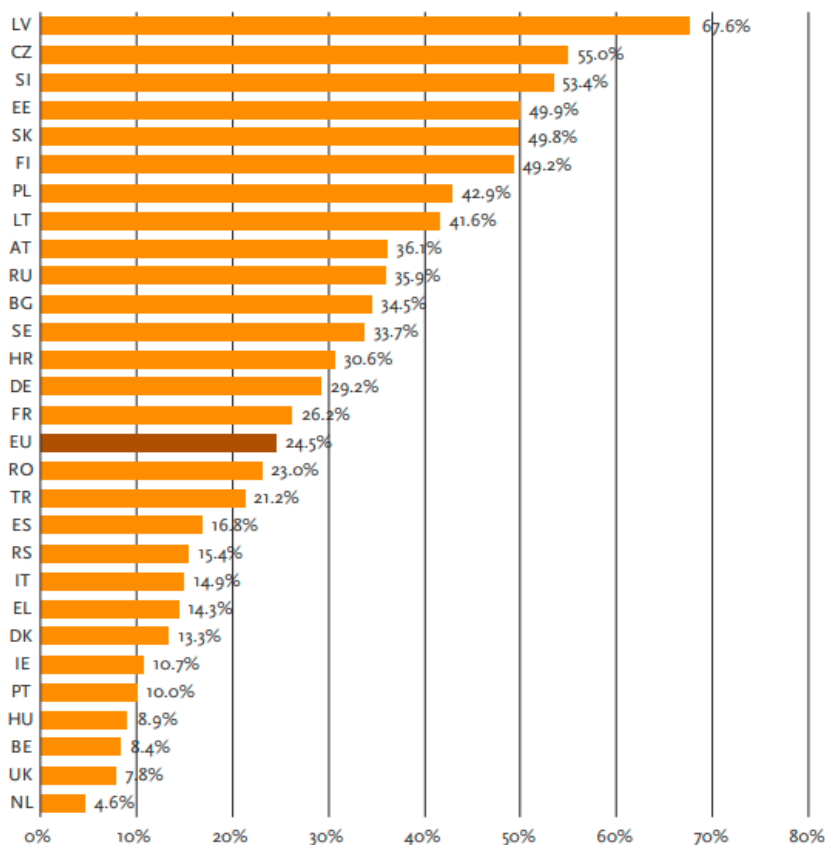
86% küsitlenutest vastas, et saadusi saadakse kas poest või kokkuostjatelt. 50% on keegi majapidamisest ise metsas korjamas käinud ning 21% on saadused saanud kingituseks. 2% on saaduseid saanud mingil muul viisil.

4. ARUTELU

Erinevad metsasaadused on Eesti elanike jaoks tähtsal kohal. See selgub ka töö tulemustest, ligi pooled vastanutest käivad erinevaid mittepuidulisi metsasaadusi korjamas. Jooniselt 11 selgub, et Eestis käiakse metsas kaks korda rohkem kui on Euroopas keskmiselt. Kõige enam korjatakse marju (47%) ja seeni (42%). Kuigi marju ja seeni korjatakse kõige enam, siiski tarbitakse kõige rohkem värskaid või kuivatatud pähkleid (82%). Keskmiselt käisid küsitlusele vastanud 13-24 korda metsas.

Kuigi metsa kõrvalkasutus ei ole metsanduses seni olnud sama oluline kui puidu saamine, on hakatud üha rohkem metsade kõrvalkasutusele tähelepanu pöörama. Metsasaaduseid saab koguda erinevatel viisidel ja aegadel ning erinevad saadused aitavad suurendada inimeste sissetulekuid erinevates riikides, kuid nagu töös selgus, siis eestlaste sissetulekut saaduste korjamine ei mõjuta (90%). Metsasaadusi korjatakse pigem enda tarbeks (50%), kingituseks (21%) või ostetakse kas poest või kokkuostjatelt (86%).

Joonis 11. Majapidamiste, kus korjatakse mittepuidulisi saadusi, osatähtsus Euroopa riikides. (Allikas: Vidale et al. 2015)

Kõige enam korjatakse erinevaid saadusi Lätis (68%), mis on 18% rohkem kui Eestis. Ka Soomes (49%) ja Leedus (42%) korjatakse rohkem, kui on Euroopa keskmine, kuid siiski vähem kui Eestis.

2011. aastal viis Eesti RMK läbi uuringu, kus uuriti marjade ja seente korjamist elanikkonnas. Küsitluse valimi suuruseks oli 1000 vastajat ja leibkonnast küsitleti ühte inimest. Selle uuringu tulemusteks oli, et 52% vastanutest käis 2011. aastal seenel ja marjul. Enamasti käidi metsas 1-3 korda. 89% vastanutest korjas seeni ja 68% marju. 59% korjas saadusi tarbe pärast ja 68% kasutas saaki talveks säilitamiseks. (Kaldaru 2011)

Nendest uuringutest selgub, et eestlaste jaoks on metsas pakutavad saadused olulised, eriti just marjad ja seened. Enamasti sellepärast, et neid on lihtne kätte saada ja hea kas koheseks tarbimiseks või külmutamiseks.

Saadused, mida kõige vähem tarvitatakse on trühvliid, olenemata sellest kas need on värsked (2,8%) või külmutatud/ettevalmistatud (4,2%). Samuti korjatakse neid vähe. Seda

arvatavasti sellepärast, et neid on raske leida kuna trühvlid kasvavad maa sees ja Eestis söödavaid trühvleid eriti ei kasva. Enamasti on trühvlite leidmiseks kasutatud sigu. Ning trühvlite hind on üpriski kõrge, seega ei kasutata neid majapidamises igapäevaste toitude sees.

Samuti tarbitakse üpriski vähe käsitööna kasutatavat metsa taimestikku (7,7% vastanutest). Selle põhjuseks võib olla, et inimesed ei oska nendega midagi ette võtta või siis pole aega ega tahtmist. 7,9% kasutavad värsket, kuiva ning mitte käsitööna kasutatavat metsa taimestikku, seda on hea kasutada näiteks lillepeenardes või ka põllumaadel.

KOKKUVÕTE

Mittepuiduliste metsasaaduste definitsioone on erinevaid, kuid nende mõte on sama, ehk siis saadused, mis ei ole puit. Vastavalt vajadusele on võimalik kasutada selle oskussõna erinevaid variante, mida enamasti kasutavad teadlased ja valitsused. Lisaks puidule on metsas mitmeid erinevaid saadusi, mida on võimalik kasutada enda tarbeks või tulu saamiseks. Erinevateks saadusteks võivad olla marjad, seemned või ka näiteks samblad ja kähkid. Kuid lisaks saaduste korjamisele ja tarbimisele on tähtis ka karjakasvatus ja heina niitmine metsas, mis on osa metsa kõrvalkasutamisest ja mis on olnud väga oluline. Ka pärandkultuur on osa metsa kõrvalkasutusest, maa-alad kus niideti heina või karjatati karja, tänu sellele on neil aladel säilinud iseloomulik maastik. Erinevad saadused on kasuks ka majandusele, sest valdav osa küsitlenutest ostab metsasaadusi poest või kokkuostjatelt. Inimesed saavad tööd erinevates valdkondades, kus kasutatakse mittepuidulisi saadusi. Üha tähtsamaks muutuvad mittepuidulised tooted toiduainetööstuses, kuid neid kasutatakse ka ravimi- ja kosmeetikatööstuses.

Mittepuidulised metsasaadused ei ole olnud ühiskonnas tähtsal kohal. Nende tarbimist on hakatud üha enam uurima ning nende tähtsust hindama. Säästev metsamajandus ja metsade mitmeotstarbeline kasutamine tegutsevad ühiste eesmärkide nimel, seega mittepuiduliste saadustel on oma osa säästval metsamajandusel. Antud töös uuriti erinevaid mittepuiduliste saaduste korjamist ja kasutamist Eestis. Bakalaureusetöö eesmärgiks on Euroopa Metsainstituudi poolt mittepuiduliste metsasaaduste kohta Eestis läbiviidud küsitluse tulemuste esitamine ja analüüs. Küsitlus viidi läbi StarTree projekti raames.

Töö tulemustest selgus, et enim tarbivad eestlased värskeid või kuivatatud pähkleid. Kõrgelt hinnatakse marju ja seeni, neid korjatakse kõige sagedamini. Marjadest enim korjatakse mustikat ning seentest kukeseeni. Samuti selgus tulemustest, et enamasti käiakse metsas saadusi korjamas 13-24 korda aastas. Olulisemaks piiranguks saaduste korjamisel oli halb ilm. Töö tulemustest võib järeldada, et eestlased käivad erinevaid saadusi korjamas üpris tihti ja metsast saadavad mittepuidulised saadused on olulised. Metsasaaduste korjamine aga valdavalt majapidamiste sissetulekut märkimisväärselt ei toeta.

Selliseid uuringuid võiks teha rohkem, ka riigisiselt, et näha kui palju erinevaid metsasaadusi tarbitakse ja kuidas. Mida rohkem uuritakse, seda rohkem saaks selgust, kui tähtsad on mittepuidulised saadused puidu kõrval. Samuti oleks huvitav näha, millises vanuseklassis korjatakse ja tarbitaks saaduseid enim. Saaks ka luua erinevaid regulatsioone nende kaitseks ja tarbimiseks.

KASUTATUD KIRJANDUS

Eesti metsanduse arengukava aastani 2020. (2010). Tallinn: Keskkonnaministeerium.

https://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/mak2020vastuvoetud.pdf

(13.04.2021)

Eesti metsanduse arengukava aastani 2030 alusuuringu aruanne. (2018).

https://www.envir.ee/sites/default/files/mak2030_alusuuringu_aruanne.pdf (14.04.2021)

Erametsakeskus (2009). Metsa mitmekülgne kasutamine Eestis. Tallinn: SA Erametsakeskus. 22 lk

FAO (1995). Non-wood forest products for rural income and sustainable forestry

<http://www.fao.org/3/v9480e/v9480e.pdf> (12.05.2021)

FAO (2000). Global Forest Resources Assessment 2000.

<http://www.fao.org/tempref/docrep/fao/003/Y1997E/FRA%202000%20Main%20report.pdf>

(12.05.2021)

FAO (2010). Global Forest Resources Assessment 2010.

<http://www.fao.org/3/i1757e/i1757e.pdf> (13.04.2021)

FAO (2013). Multiple-use forest management in the humid tropics: Opportunities and challenges for sustainable forest management Opportunities and challenges for sustainable forest management.

<http://www.fao.org/3/i3378e/i3378e.pdf> (12.05.2021)

FAO (2020). About non-wood forest products.

<http://www.fao.org/forestry/nwfp/6388/en/> (22.03.2021)

Forest Europe (2016). Sustainable Forest Management Implementation.

<https://foresteurope.org/sustainable-forest-management-implementation/> (15.04.2021)

Hall G. R. (1963). The Myth and Reality of Multiple Use Forestry. – Natural Resources Journal, 3, 276- 290

Kaldaru H. (2011). Marjade ja seente korjamine elanikkonnas.

<https://media.rm.k.ee/files/Marjade%20ja%20seenete%20korjamine.pdf> (29.04.2021)

Lexer M. J., Brooks R. T. (2005). Decision support for multiple purpose forestry – Forest Ecology and Management, 207, 1-3

Lovrić M., Da Re R., Vidale E., Prokofieva I., Wong J., Pettenella D., Verkerk P.J., Mavsar R. (2020) Non-wood forest products in Europe – A quantitative overview. - Forest Policy and Economics, 116, 102175.

Maaeluministeerium (2019). Biomajandus. [veebileht]

<https://www.agri.ee/et/eesmargid-tegevused/biomajandus> (28.03.2021)

Metsanduse arengukava aastani 2030 probleemide nimekiri Forest Europa raamistikus. (2018).

https://www.envir.ee/sites/default/files/lisa_1_probleemide_loetelu_forest_europe_raamis_03_12_2018.pdf (19.05.2021)

Sheppard J., Chamberlain J., Agundez D., Bhattacharya P., Chirwa P., Gontcharov A., Sagona W., Shen H-I., Tadesse W., Mutke S. (2020). Sustainable Forest Management Beyond the Timber-Oriented Status Quo: Transitioning to Co-production of Timber and Non-wood Forest Products—a Global Perspective – Current Forestry Reports, 6, 26-40.

<https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs40725-019-00107-1> (15.04.2021)

Tarang, L. (2011). Metsa kõrvalkasutus Eestis -.*Metsa kõrvalkasutus ja metsanduslik pärandkultuur.* / Koostaja Jürgen Kusmin. Akadeemilise Metsaseltsi Toimetised XXV. Tartu, lk 7-14

Vidale E., Da Re R., Pettenella D. (2015). Trends, rural impacts and future developments of regional WFP market. StarTree Deliverable D3.2. FP7 Project no. 311919

Wolfslehner, B., Prokofieva, I. and Mavsar, R. (2019). Non-wood forest products in Europe: Seeing the forest around the trees. What Science Can Tell Us 10. European Forest Institute.

LISAD

Q1 – EU household survey

QUESTIONNAIRE STRUCTURE

- I. Filter questions (*not to be asked*)
  - Respondent age
  - Shopping responsible
- II. Stratification variables (*not to be asked*)
  - Geographical location
  - HH components
- III. Socio-economic information
  - Components' age
  - Number of components with an income
  - income
- IV. Consuming habits
  - Shopping habits
  - Number of vegetarian
  - Macro-categories bought (Which NWFP do you buy?)
  - Markets (Where do you buy? → Filter option: "self-picking")
- V. Picked NWFP and species
  - Species
  - Frequency
  - Consuming vs Selling
  - Places
- VI. Picking activity
  - Forest owner
  - Forest visit
  - NWFP knowledge
  - Constraints in picking
  - Macro-categories picked
  -

[Section I. FILTER QUESTIONS for the panel]

- A. What is your age
: |_|_|_|_| (if lower than 18, he/she is not part of panel)
- B. What is your gender?
☐ Male
☐ Female
- C. Are you aware of your household consumption habits?
☐ Yes
☐ No (if no, he/she is not part of panel)

[New page - [Section II. INITIAL PAGE – STRATIFICATION QUESTIONS]

- D. Do you live in an urban or a rural environment?
☐ We are living in an urban environment
☐ We are living in a rural environment
- E. Region: _____ (NUTS2);

[New page – Section III. SOCIO-ECONOMIC QUESTIONS]

Page title: Some information about your household (the people living together in one house/apartment)

1. How many people in your household are in the following age ranges?
1.1. Under 6 years	_____ members
1.2. Between 6 and 18 years	_____ members
1.3. Between 19 and 30 years	_____ members
1.4. Between 31-65 years	_____ members
1.5. Over 66 years	_____ members
2. Could you indicate to which annual income category your household belongs (household income per year after taxes)?

Less than 3 000 euros	3 001 - 6 000 euros	6 001 - 9 000 euros	9 001 - 12 000 euros	12 001 - 15 000 euros	15 001 - 20 000 euros	20 001 - 25 000 euros	25 001 - 30 000 euros	30 001 - 35 000 euros	35 001 - 40 000 euros	40 001 - 50 000 euros	50 001 - 60 000 euros	60 001 - 70 000 euros	70 001 - 80 000 euros	More than 80 000 euros

3. Did anyone in your household consume any of the following items in 2015?

Forest foliage and greenery

- ☐ Fresh, dry and non-handcrafted forest foliage and greenery   ☐ Handcrafted forest foliage and greenery

---

Wild nuts

- ☐ Fresh or dried nuts   ☐ Canned, juice, spirits or processed nuts

---

Wild mushrooms

- ☐ Fresh wild mushroom   ☐ Dried, frozen, prepared wild mushroom

---

Truffles

- ☐ Fresh truffles   ☐ frozen or prepared truffles

Wild berries

- ☐ Fresh berries   ☐ Dried, frozen, prepared wild berries

Medicinal and aromatic plants

- ☐ Fresh wild plants   ☐ Products based on natural extracts

Sap and resins

- ☐ Fresh sap and raw resins   ☐ Products based on sap and resins
-

☐ Other:

---

4. Where do you usually obtain such products? [Multiple answers]

- ☐ Collected from wild by members of my household
- ☐ Received as a gift
- ☐ Purchased from a collector or harvester
- ☐ Purchased from a shop
- ☐ Other: Please specify

[If collected, go to next page; if not, questionnaire ends]

[Next page – Section V. PICKING Wild forest products

Page title: Picking wild forest products

5.1 Could you indicate which of the following forest products you or any member of your household collected in 2015? [multiple answer]

5.1.1	Tree foliage, flowers, ferns, moss etc (for decorative use)	☐
5.1.2	Forest nuts	☐
5.1.3	Wild Mushrooms	☐
5.1.4	Truffles	☐
5.1.5	Wild Berries	☐
5.1.6	Wild medicinal and aromatic plants	☐
5.1.7	Sap or resin	☐
5.1.8	Other: Please specify	☐

5.1.9 How many members of your household collected any of these items in 2015?

(type here the number of people) |__|__| members

[New page]

Page title: Tree foliage, flowers, ferns, moss etc (for decorative use)

5.2.1. What did you collect? [multiple answer]		5.2.2. Do you consume or sell wild forest products? (consume = used at home or given as a gift)							5.2.3. Could you estimate the total quantity you collected in 2015?	5.2.4. Where did you most often collect this product?	5.2.5. For the part that you consume, what do you use it for? [Multiple answers] [If answer in 5.2.2. is all sold, skip this question]
☐	Cones	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	_ _ _ _ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Used in natural state as harvested ☐ Used in fresh floral or green decorations (e.g. flower arrangements, wreathes etc.) ☐ Dried or processed into long lasting decorations ☐ Other
☐	Dry branches	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	_ _ _ _ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Used in natural state as harvested ☐ Used in fresh floral or green decorations (e.g. flower arrangements, wreathes etc.) ☐ Dried or processed into long lasting decorations ☐ Other
☐	Fresh branches	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	_ _ _ _ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Used in natural state as harvested ☐ Used in fresh floral or green decorations (e.g. flower arrangements, wreathes etc.) ☐ Dried or processed into long lasting decorations ☐ Other
☐	Mosses	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	_ _ _ _ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area	☐ Used in natural state as harvested ☐ Used in fresh floral or green decorations (e.g. flower arrangements, wreathes etc.)
										☐ Other	☐ Dried or processed into long lasting decorations ☐ Other
☐	Flowers	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	_ _ _ _ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Used in natural state as harvested ☐ Used in fresh floral or green decorations (e.g. flower arrangements, wreathes etc.) ☐ Dried or processed into long lasting decorations ☐ Other
☐	Leaves	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	_ _ _ _ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Used in natural state as harvested ☐ Used in fresh floral or green decorations (e.g. flower arrangements, wreathes etc.) ☐ Dried or processed into long lasting decorations ☐ Other
☐	Other: Please specify	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	_ _ _ _ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Used in natural state as harvested ☐ Used in fresh floral or green decorations (e.g. flower arrangements, wreathes etc.) ☐ Dried or processed into long lasting decorations ☐ Other

[New page]

Page title: Referring to forest nuts

5.3.1. What did you collect? (multiple answer)	5.3.2. Do you consume or sell wild forest products? (consume = used at home or given as a gift)	5.3.3. Could you estimate the total quantity you collected in 2015?	5.3.4. Where did you most often collect this product?	5.3.5. For the part that you consume, what do you use it for?
☐ Sweet chestnuts (<i>Castanea sativa</i>)	all consumed ☐ 90% ☐ 75% ☐ 50% ☐ 25% ☐ 10% ☐ 0% ☐ 0% ☐ 10% ☐ 25% ☐ 50% ☐ 75% ☐ 90% ☐ all sold	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kg (or other units: ____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Eaten, freshly prepared ☐ Preserved at home (Dried, frozen, etc.) ☐ In drinks (coffee substitute, in spirits etc.) ☐ Manufacturing (ground into flour, as jam, in sauces, etc.) ☐ Seed (for growing new trees) ☐ Other
☐ Pine-nuts	all consumed ☐ 90% ☐ 75% ☐ 50% ☐ 25% ☐ 10% ☐ 0% ☐ 0% ☐ 10% ☐ 25% ☐ 50% ☐ 75% ☐ 90% ☐ all sold	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kg (or other units: ____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Eaten freshly prepared ☐ Preserved at home (Dried, frozen, etc.) ☐ In drinks (coffee substitute, in spirits etc.) ☐ Manufacturing (ground into flour, jammed, in sauces, etc.) ☐ Seed (for growing new trees) ☐ Other
☐ Walnuts	all consumed ☐ 90% ☐ 75% ☐ 50% ☐ 25% ☐ 10% ☐ 0% ☐ 0% ☐ 10% ☐ 25% ☐ 50% ☐ 75% ☐ 90% ☐ all sold	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kg (or other units: ____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Eaten freshly prepared ☐ Preserved at home (Dried, frozen, etc.) ☐ In drinks (coffee substitute, in spirits, jammed, in sauces, etc.) ☐ Manufacturing (ground into flour etc.) ☐ Seed (for growing new trees)

☐ Beechnuts	all consumed ☐ 90% ☐ 75% ☐ 50% ☐ 25% ☐ 10% ☐ 0% ☐ 0% ☐ 10% ☐ 25% ☐ 50% ☐ 75% ☐ 90% ☐ all sold	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kg (or other units: ____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Other ☐ Eaten freshly prepared ☐ Preserved at home (Dried, frozen, etc.) ☐ In drinks (coffee substitute, in spirits etc.) ☐ Manufacturing (ground into flour, jammed, in sauces, etc.) ☐ Seed (for growing new trees) ☐ Other
☐ Acorns	all consumed ☐ 90% ☐ 75% ☐ 50% ☐ 25% ☐ 10% ☐ 0% ☐ 0% ☐ 10% ☐ 25% ☐ 50% ☐ 75% ☐ 90% ☐ all sold	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kg (or other units: ____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Eaten freshly prepared ☐ Preserved at home (Dried, frozen, etc.) ☐ In drinks (coffee substitute, in spirits etc.) ☐ Manufacturing (ground into flour, jammed, in sauces, etc.) ☐ Seed (for growing new trees) ☐ Other
☐ Other: Please specify	all consumed ☐ 90% ☐ 75% ☐ 50% ☐ 25% ☐ 10% ☐ 0% ☐ 0% ☐ 10% ☐ 25% ☐ 50% ☐ 75% ☐ 90% ☐ all sold	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kg (or other units: ____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Eaten freshly prepared ☐ Preserved at home (Dried, frozen, etc.) ☐ In drinks (coffee substitute, in spirits etc.) ☐ Manufacturing (ground into flour, jammed, in sauces, etc.) ☐ Seed (for growing new trees) ☐ Other

[New page]

Page title: Referring to wild mushrooms

[If the respond checks one of the products in the first column, he/she activates the second and third columns]

5.4.1. What did you collect? (multiple answer)	5.4.2. Do you consume or sell wild forest products? (consume = used at home or given as a gift)	5.4.3. Could you estimate the total quantity you collected in 2015?	5.4.4. Where did you most often collect this product?	5.4.5. For the part that you consume, what do you use it for? (Multiple answers) [If answer in 5.4.2. is all sold, skip this question]
☐ Penny bun (<i>Boletus edulis</i> and group)	all consumed ☐ 0% 90% 75% 50% 25% 10% 0%	☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold _ _ _ _ Kg (or other units:)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared ☐ Preserved dried ☐ Preserved frozen ☐ Prepared as sauce or canned ☐ Medicinal use ☐ Other
☐ Chanterelles (<i>Cantharellus cibarius</i>)	all consumed ☐ 0% 90% 75% 50% 25% 10% 0%	☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold _ _ _ _ Kg (or other units:)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared ☐ Preserved dried ☐ Preserved frozen ☐ Prepared as sauce or canned ☐ Medicinal use ☐ Other
☐ Yellowfoot (<i>Cantharellus lutescens</i>)	all consumed ☐ 0% 90% 75% 50% 25% 10% 0%	☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold _ _ _ _ Kg (or other units:)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared ☐ Preserved dried ☐ Preserved frozen ☐ Prepared as sauce or canned ☐ Medicinal use ☐ Other
☐ Milk-cups (<i>Lactarius deliciosus</i>)	all consumed ☐ 0% 90% 75% 50% 25% 10% 0%	☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold _ _ _ _ Kg (or other units:)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared ☐ Preserved dried ☐ Preserved frozen ☐ Prepared as sauce or canned ☐ Medicinal use ☐ Other
☐ Morels (<i>Morchella</i> spp.)	all consumed ☐ 0% 90% 75% 50% 25% 10% 0%	☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold _ _ _ _ Kg (or other units:)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared ☐ Preserved dried ☐ Preserved frozen ☐ Prepared as sauce or canned ☐ Medicinal use ☐ Other
☐ Black trumpets (<i>Craterellus cornucopioides</i>)	all consumed ☐ 0% 90% 75% 50% 25% 10% 0%	☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold _ _ _ _ Kg (or other units:)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared ☐ Preserved dried ☐ Preserved frozen ☐ Prepared as sauce or canned ☐ Medicinal use ☐ Other
☐ Caesar's mushroom (<i>Amanita caesarea</i>)	all consumed ☐ 0% 90% 75% 50% 25% 10% 0%	☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold _ _ _ _ Kg (or other units:)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared ☐ Preserved dried ☐ Preserved frozen ☐ Prepared as sauce or canned ☐ Medicinal use ☐ Other
☐ Other: Please specify	all consumed ☐ 0% 90% 75% 50% 25% 10% 0%	☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold _ _ _ _ Kg (or other units:)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared ☐ Preserved dried ☐ Preserved frozen ☐ Prepared as sauce or canned ☐ Medicinal use ☐ Other

[New page]

Page title: Referring to forest truffles

5.5.1. What did you collect? (multiple answer)	5.5.2. Do you consume or sell wild forest products? (consume = used at home or given as a gift)	5.5.3. Could you estimate the total quantity you collected in 2015?	5.5.4. Where did you most often collect this product?	5.5.5. For the part that you consume, what do you use it for?
☐ Summer truffle (<i>Tuber aestivum</i>)	all consumed ☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold	_ _ _ _ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared ☐ Preserved dried ☐ Preserved frozen ☐ Prepared as sauce or canned ☐ Other
☐ Black truffle (<i>Tuber melanosporum</i>)	all consumed ☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold	_ _ _ _ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared ☐ Preserved dried ☐ Preserved frozen ☐ Prepared as sauce or canned ☐ Other
☐ Brumale truffle (<i>Tuber brumale</i>)	all consumed ☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold	_ _ _ _ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared ☐ Preserved dried ☐ Preserved frozen ☐ Prepared as sauce or canned ☐ Other
☐ Whitish truffle (<i>Tuber borchii</i>)	all consumed ☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold	_ _ _ _ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared ☐ Preserved dried ☐ Preserved frozen ☐ Prepared as sauce or canned ☐ Other
☐ White truffle (<i>Tuber magnatum</i>)	all consumed ☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold	_ _ _ _ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared ☐ Preserved dried ☐ Preserved frozen ☐ Prepared as sauce or canned ☐ Other
☐ Other: Please specify	all consumed ☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold	_ _ _ _ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared ☐ Preserved dried ☐ Preserved frozen ☐ Prepared as sauce or canned ☐ Other

☐ Other

[New page]

Page title: Referring to wild berries

If the respondent checks one of the products in the first column, he/she activates the second, third fourth and fifth columns

5.6.1. What did you collect? (multiple answer)	5.6.2. Do you consume or sell wild forest products? (consume = used at home or given as a gift)	5.6.3. Could you estimate the total quantity you collected in 2015?	5.6.4. Where did you most often collect this product?	5.6.5. For the part that you consume, what do you use it for?
☐ Blackberries (<i>Rubus fruticosus</i>)	all consumed ☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold	_ _ _ _ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly eaten ☐ Freshly prepared (baked in pies, juice, etc.) ☐ Preserved (dried, made into jam etc.) ☐ Soft drinks (cordial, syrups, etc.) ☐ Herbal tea ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use ☐ Handicrafts (dye, decoration etc.) ☐ Other
☐ Bilberries (Blueberries, whinberries) (<i>Vaccinium myrtillus</i>)	all consumed ☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold	_ _ _ _ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly eaten ☐ Freshly prepared (raw, baked in pies, juice, etc.) ☐ Preserved (dried, made into jam etc.) ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Herbal tea ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use ☐ Handicrafts (dye, decoration etc.) ☐ Other

☐	Lingonberries (<i>Vaccinium vitis-idaea</i>)	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	all sold	1 0 0 0 0 0 Kg (or other units:)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly eaten ☐ Freshly prepared (raw, baked in pies, juice, etc.) ☐ Preserved (dried, made into jam etc.) ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Herbal tea ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use ☐ Handicrafts (dye, decoration etc.) ☐ Other
☐	Cranberries (<i>Vaccinium oxycoccos</i>)	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	all sold	1 0 0 0 0 0 Kg (or other units:)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly eaten ☐ Freshly prepared (raw, baked in pies, juice, etc.) ☐ Preserved (dried, made into jam etc.) ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Herbal tea ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use ☐ Handicrafts (dye, decoration etc.) ☐ Other
☐	Wild strawberries (<i>Fragaria vesca</i>)	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	all sold	1 0 0 0 0 0 Kg (or other units:)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly eaten ☐ Freshly prepared (raw, baked in pies, juice, etc.) ☐ Preserved (dried, made into jam etc.) ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Herbal tea ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use ☐ Handicrafts (dye, decoration etc.) ☐ Other

☐	Wild raspberries (<i>Rubus idaeus</i>)	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	all sold	1 0 0 0 0 0 Kg (or other units:)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly eaten ☐ Freshly prepared (raw, baked in pies, juice, etc.) ☐ Preserved (dried, made into jam etc.) ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Herbal tea ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use ☐ Handicrafts (dye, decoration etc.) ☐ Other
☐	Elderberries (<i>Sambucus nigra</i>)	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	all sold	1 0 0 0 0 0 Kg (or other units:)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly eaten ☐ Freshly prepared (raw, baked in pies, juice, etc.) ☐ Preserved (dried, made into jam etc.) ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Herbal tea ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use ☐ Handicrafts (dye, decoration etc.) ☐ Other
☐	Blackcurrant (<i>Ribes nigrum</i>)	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	all sold	1 0 0 0 0 0 Kg (or other units:)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly eaten ☐ Freshly prepared (raw, baked in pies, juice, etc.) ☐ Preserved (dried, made into jam etc.) ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Herbal tea ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use ☐ Handicrafts (dye, decoration etc.) ☐ Other

☐	Rosehips (<i>Rosa canina</i>)	☐ all consumed ☐ 0% ☐ 90% ☐ 10% ☐ 75% ☐ 25% ☐ 50% ☐ 50% ☐ 75% ☐ 10% ☐ 90% ☐ 0% ☐ all sold	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly eaten ☐ Freshly prepared (raw, baked in pies, juice, etc.) ☐ Preserved (dried, made into jam etc.) ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Herbal tea ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use ☐ Handicrafts (dye, decoration etc.) ☐ Other
☐	Tree fruit (Crab apple, wild service tree, Rowan...) (<i>Malus sylvestris</i> , <i>Sorbus torminalis</i> , <i>Sorbus aucuparia</i> ...)	☐ all consumed ☐ 0% ☐ 90% ☐ 10% ☐ 75% ☐ 25% ☐ 50% ☐ 50% ☐ 75% ☐ 10% ☐ 90% ☐ 0% ☐ all sold	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly eaten ☐ Freshly prepared (raw, baked in pies, juice, etc.) ☐ Preserved (dried, made into jam etc.) ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Herbal tea ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use ☐ Handicrafts (dye, decoration etc.) ☐ Other
☐	Other: Please specify	☐ all consumed ☐ 0% ☐ 90% ☐ 10% ☐ 75% ☐ 25% ☐ 50% ☐ 50% ☐ 75% ☐ 10% ☐ 90% ☐ 0% ☐ all sold	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly eaten ☐ Freshly prepared (raw, baked in pies, juice, etc.) ☐ Preserved (dried, made into jam etc.) ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Herbal tea ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use ☐ Handicrafts (dye, decoration etc.) ☐ Other

[New page](#)

Page title: Referring to wild medicinal and aromatic plants

5.7.1. What did you collect? [multiple answer]	5.7.2. Do you consume or sell wild forest products? (consume = used at home or given as a gift)	5.7.3. Could you estimate the total quantity you collected in 2015?	5.7.4. Where did you most often collect this product?	5.7.5. For the part that you consume, what do you use it for?
☐ Wild garlic (<i>Allium ursinum</i>)	☐ all consumed ☐ 0% ☐ 90% ☐ 10% ☐ 75% ☐ 25% ☐ 50% ☐ 50% ☐ 75% ☐ 10% ☐ 90% ☐ 0% ☐ all sold	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared foods (as green vegetable etc.) ☐ Preserved – (candied, dried etc.) ☐ Herbal tea ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use (e.g. essential oil. Handicrafts, medicinal use) ☐ Other	
☐ Stinging nettle (<i>Urtica dioica</i>)	☐ all consumed ☐ 0% ☐ 90% ☐ 10% ☐ 75% ☐ 25% ☐ 50% ☐ 50% ☐ 75% ☐ 10% ☐ 90% ☐ 0% ☐ all sold	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared foods (as green vegetable etc.) ☐ Preserved – (candied, dried etc.) ☐ Herbal tea ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use (e.g. essential oil. Handicrafts, medicinal use) ☐ Other	
☐ Mint (<i>Mentha spp.</i>)	☐ all consumed ☐ 0% ☐ 90% ☐ 10% ☐ 75% ☐ 25% ☐ 50% ☐ 50% ☐ 75% ☐ 10% ☐ 90% ☐ 0% ☐ all sold	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared foods (as green vegetable etc.) ☐ Preserved – (candied, dried etc.) ☐ Herbal tea ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.)	

☐	Dandelion (<i>Taraxacum officinale</i>)	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	all sold	_____ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Non-food use (e.g. essential oil. Handicrafts, medicinal use) ☐ Other ☐ Freshly prepared foods (as green vegetable etc.) ☐ Preserved – (candied, dried etc.) ☐ Herbal tea ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use (e.g. essential oil. Handicrafts, medicinal use) ☐ Other
☐	Angelica (<i>Angelica archangelica</i>)	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	all sold	_____ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared foods (as green vegetable etc.) ☐ Preserved – (candied, dried etc.) ☐ Herbal tea ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use (e.g. essential oil. Handicrafts, medicinal use) ☐ Other
☐	Elderflower (<i>Sambucus nigra</i>)	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	all sold	_____ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared foods (as green vegetable etc.) ☐ Preserved – (candied, dried etc.) ☐ Herbal tea ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use (e.g. essential oil. Handicrafts, medicinal use) ☐ Other
☐	Wild asparagus (<i>Asparagus spp.</i>)	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	all sold	_____ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared foods (as green vegetable etc.) ☐ Preserved – (candied, dried etc.) ☐ Herbal tea ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use (e.g. essential oil. Handicrafts, medicinal use) ☐ Other

		0%	10%	25%	50%	75%	90%	all sold		_____ Kg (or other units: _____)	☐ in urban area ☐ Other	☐ Preserved – (candied, dried etc.) ☐ Herbal tea ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use (e.g. essential oil. Handicrafts, medicinal use) ☐ Other
☐	Wild thyme (<i>Thymus spp.</i>)	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	all sold	_____ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared foods (as green vegetable etc.) ☐ Preserved – (candied, dried etc.) ☐ Herbal tea ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use (e.g. essential oil. Handicrafts, medicinal use) ☐ Other
☐	Other: Please specify	all consumed ☐	90% ☐	75% ☐	50% ☐	25% ☐	10% ☐	0% ☐	all sold	_____ Kg (or other units: _____)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Freshly prepared foods (as green vegetable etc.) ☐ Preserved – (candied, dried etc.) ☐ Herbal tea ☐ Soft drinks (cordial, syrups etc.) ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Non-food use (e.g. essential oil. Handicrafts, medicinal use) ☐ Other

5.8.1. What did you collect? (multiple answer)	5.8.2. Do you consume or sell wild forest products? (consume = used at home or given as a gift)	5.8.3. Could you estimate the total quantity you collected in 2015?	5.8.4. Where did you most often collect this product?	5.8.5. For the part that you consume, what do you use it for?
☐ Birch sap	all consumed ☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold ☐	_ _ _ _ Kg (or other units: __)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Fresh drinks ☐ Preserved drinks (pasteurized bottled etc.) ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Reduced to syrup or sugar ☐ Chewing gum ☐ Essential oil (for use in soaps, lotions etc.) ☐ Handicrafts (etc.) ☐ Medicinal preparations ☐ Other
☐ Conifer resin	all consumed ☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold ☐	_ _ _ _ Kg (or other units: __)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Fresh drinks ☐ Preserved drinks (pasteurized bottled etc.) ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Reduced to syrup or sugar ☐ Chewing gum ☐ Essential oil (for use in soaps, lotions etc.) ☐ Handicrafts (etc.) ☐ Medicinal preparations ☐ Other
☐ Maple sap	all consumed ☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold ☐	_ _ _ _ Kg (or other units: __)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Fresh drinks ☐ Preserved drinks (pasteurized bottled etc.) ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Reduced to syrup or sugar ☐ Chewing gum
				☐ Essential oil (for use in soaps, lotions etc.) ☐ Handicrafts (etc.) ☐ Medicinal preparations ☐ Other
☐ Mugo and Swiss pine cones	all consumed ☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold ☐	_ _ _ _ Kg (or other units: __)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Fresh drinks ☐ Preserved drinks (pasteurized bottled etc.) ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Reduced to syrup or sugar ☐ Chewing gum ☐ Essential oil (for use in soaps, lotions etc.) ☐ Handicrafts (etc.) ☐ Medicinal preparations ☐ Other
☐ Other: Please specify	all consumed ☐ 0% 10% 25% 50% 75% 90% 0% 10% 25% 50% 75% 90% all sold ☐	_ _ _ _ Kg (or other units: __)	☐ in forest; ☐ in agriculture land (i.e. hedge rows, meadows, etc.); ☐ in urban area ☐ Other	☐ Fresh drinks ☐ Preserved drinks (pasteurized bottled etc.) ☐ Fermented drinks (wine and beer) ☐ Spirits (schnapps etc.) ☐ Reduced to syrup or sugar ☐ Chewing gum ☐ Essential oil (for use in soaps, lotions etc.) ☐ Handicrafts (etc.) ☐ Medicinal preparations ☐ Other

**Lihlitsents lõputöö salvestamiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks
ning juhendaja(te) kinnitus lõputöö kaitsmisele lubamise kohta**

Mina, Egle Kaljumäe,
(sünnipäev 19/07/1999)

1. annan Eesti Maaülikoolile tasuta loa (lihlitsentsi) enda loodud lõputöö
Euroopa Metsainstituudi mittepuiduliste metsasaaduste uuring Eestis, mille juhendajad on Henn
Korjus, Eneli Põldveer,

- 1.1. salvestamiseks säilitamise eesmärgil,
- 1.2. digiarhiivi DSpace lisamiseks ja
- 1.3. veebikeskkonnas üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;

3. kinnitan, et lihlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega
isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Lõputöö autor

_____

allkiri

Tartu, 25.05.2021

Juhendaja(te) kinnitus lõputöö kaitsmisele lubamise kohta

Luban lõputöö kaitsmisele.

_____

(juhendaja nimi ja allkiri)

_____

(kuupäev)

_____

(juhendaja nimi ja allkiri)

_____

(kuupäev)